

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Moody's: Αυξάνει 6 μονάδες το ανώτατο όριο διαβάθμισης των καταθέσεων

«Η κανονικότητα στο τραπεζικό σύστημα σταδιακά αποκαθίσταται. Το ανώτατο όριο δυνητικής διαβάθμισης των καταθέσεων βελτιώνεται, από τον οίκο Moody's, κατά 6 βαθμίδες, επανερχόμενο στα κανονικά επίπεδα, κατ' αναλογία με αυτά των ευρωπαϊκών τραπεζών», τονίζει ο Χρήστος Σταϊκούρας σε ανακοίνωσή του.

«Αυτό αποτυπώνει τη σταδιακή βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη χώρα μας, καθώς και τις προσπάθειες των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων να ανακάμψουν, αφήνοντας πίσω τους μία περίοδο αστάθειας, όπως είχε διαμορφωθεί μετά την επιβολή των capital controls.

Παράλληλα, επιβεβαιώνει την ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας, πιστοποιώντας τη σταδιακή επάνοδό της σε ένα περιβάλλον ασφάλειας για τους διεθνείς επενδυτές».

Κορωνοϊός: Φόβοι για νέα κόκκινα δάνεια 5-10 δισ.

Συγκρατημένα αισιόδοξες ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ενήμερων προ κορωνοϊού δανείων λιανικής θα παραμείνει ζωντανό, παρά την κρίση, είναι οι διοικήσεις των τραπεζών. Την ίδια στιγμή ωστόσο οι επιχειρηματικές χορηγήσεις χαρακτηρίζονται ως μαύρο κουτί, το περιεχόμενο του οποίου θα αποκαλυφθεί στις αρχές του 2021, μετά τη λήξη της περιόδου αναστολής πληρωμών που έχει παρασχεθεί.

Όπως γράφει ο Μάρκου Άγης στο Βήμα, στο πλαίσιο αυτό, έχει ήδη ξεκινήσει η θωράκιση των ισολογισμών τους. Στο α' εξάμηνο του 2020 Εθνική και Τράπεζα Πειραιώς προχώρησαν σε υπερδιπλασιασμό των προβλέψεών τους για τον πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, ενώ ανάλογη μεταβολή εκτιμάται πως θα παρουσιάσουν οι απομειώσεις των Alpha Bank και Eurobank, οι οποίες θα δημοσιοποιήσουν τα σχετικά μεγέθη τις επόμενες εβδομάδες.

Επιπλέον, αποφασίστηκε η βελτίωση των διευκολυντικών μέτρων προς τους οφειλότες με την παράταση της αναστολής δόσεων για όσους το έχουν ανάγκη μέχρι το τέλος του 2020.

Αβεβαιότητα λόγω κορωνοϊού

Σύμφωνα με τραπεζική πηγή, «ασφαλείς εκτιμήσεις για τα νέα κόκκινα δάνεια που θα γεννηθούν λόγω πανδημίας δεν μπορούν σε αυτή τη φάση να διατυπωθούν. «Κι αυτό διότι η πορεία της οικονομίας, άρα και των εισοδημάτων, είναι άμεσα συνδεδεμένη με το υγειονομικό σκέλος της κρίσης, η εξέλιξη του οποίου παραμένει προς το παρόν μη προβλέψιμη» υποστηρίζει σχετικά.

Συνέχεια..

Αυτή τη στιγμή δάνεια περί τα 19 δισ. ευρώ, ρυθμισμένα ή μη, που ήταν απολύτως υγιή μέχρι και τον Μάρτιο του 2020, βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής πληρωμών. Από αυτά τα περισσότερα, 9 δισ. ευρώ περίπου, είναι στεγαστικά, ενώ τα καταναλωτικά δάνεια ανέρχονται σε 1,3 δισ. ευρώ και οι αντίστοιχες χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες σε 1,4 δισ. ευρώ. Δηλαδή, το 60% των δανείων που έχουν παγώσει αφορούν φυσικά πρόσωπα και το 40% επιχειρήσεις.

Πόσα από αυτά μετά τα μορατόρια θα κοκκινίσουν εξαρτάται από τον χρόνο και τον βαθμό ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας. Σε ένα καλό σενάριο, το οποίο δεν μπορεί να αποκλειστεί, οι νέες επισφάλειες θα διαμορφωθούν γύρω στα 5 δισ. ευρώ. Στο δυσμενές σενάριο, το οποίο προϋποθέτει χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2021 και επαναφορά στο ΑΕΠ του 2019 μετά από 3 ή 4 χρόνια, τα νέα κόκκινα δάνεια θα μπορούσαν να ξεπεράσουν ακόμη και τα 10 δισ. ευρώ.

Θετικές ενδείξεις

Τα πρώτα στοιχεία πάντως από τις αιτήσεις για το νέο πρόγραμμα 9μηνιας κρατικής επιδότησης των δόσεων (ΓΕΦΥΡΑ) πληττόμενων από την κρίση δανειοληπτών που έχουν προσημειώσει την κύρια κατοικία τους είναι ενθαρρυντικά. Μέχρι την Τετάρτη το μεσημέρι είχαν εισέλθει στην online πλατφόρμα που άνοιξε την περασμένη Δευτέρα 35.000 δανειολήπτες, εκ των οποίων οι 28.000 αποδέχθηκαν την άρση του τραπεζικού τους απορρήτου και οι 11.500 οριστικοποίησαν την αίτησή τους.

Αυτό δείχνει ότι υπάρχει διάθεση από αρκετούς οφειλότες να κρατήσουν ζωντανό το δανειό τους ή να το θεραπεύσουν, εκμεταλλευόμενοι τη γενναιοδωρή κρατική επιχορήγηση που κυμαίνεται από 60% έως 77% επί των μηνιαίων δόσεων των επόμενων 9 μηνών, ανάλογα με την κατάσταση του χρέους (πράσινο, αβέβαιης είσπραξης ή κόκκινο).

Δεδομένης της υποχρέωσης του δανειολήπτη να καταβάλλει τη συμμετοχή του στην τράπεζα για να εξασφαλίσει την επιδότηση, δημιουργείται ένα ισχυρό κίνητρο εξυπηρέτησης του χρέους.

Επιπλέον, όσοι εμφανίζουν καθυστέρηση έως και 3 μήνες, θα πρέπει να αποπληρώσουν την οφειλή τους για την εκταμίευση του κρατικού βοηθήματος. Ενώ όσοι είναι κόκκινοι για διάστημα μεγαλύτερο των 90 ημερών, δεν μπορούν να πάρουν ούτε 1 ευρώ εάν δεν συμφωνήσουν προηγουμένως με την τράπεζα σε μια νέα ρύθμιση.

Επιπρόσθετα, οι πράσινοι δανειολήπτες θα παρακολουθούνται για 6 μήνες μετά την περίοδο της επιδότησης, όσοι έχουν καθυστέρηση έως και 90 ημέρες για 12 μήνες και οι πιο κόκκινοι για 18 μήνες. Αν σε αυτό το διάστημα καθυστερήσουν ποσά μεγαλύτερα των 150 ευρώ, το Δημόσιο θα κινηθεί για να πάρει πίσω την επιδότηση.

Τρέχουν για τις τιτλοποιήσεις του «Ηρακλή» οι τράπεζες

Επιταχύνουν οι τράπεζες την εκτέλεση των εμπροσθοβαρών σχεδίων εξυγίανσης των ισολογισμών τους με τη στήριξη του προγράμματος «Ηρακλής». Την περασμένη εβδομάδα η Alpha Bank κατέθεσε στο υπουργείο Οικονομικών τη σχετική αίτηση για τα πρώτα 7,60 δισ. ευρώ από τα 10 δισ. ευρώ των συναλλαγών που ετοιμάζει και παράλληλα συνεχίζει τις επαφές με επενδυτές για να λάβει δεσμευτικές προσφορές μέσα στον Σεπτέμβριο.

Στόχος είναι η εκτέλεση της συναλλαγής μέχρι το τέλος του έτους και η μείωση του δείκτη καθυστερήσεων στο 13%. Από την πλευρά της η Τράπεζα Πειραιώς στοχεύει στην ολοκλήρωση του προγράμματος τιτλοποιήσεων των 7,50 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος της χρονιάς, ενώ η Εθνική θα προχωρήσει σε συναλλαγές άνω των 6 δισ. ευρώ μέσα στο α' εξάμηνο του 2021. Η Eurobank έχει ήδη ολοκληρώσει το πλάνο της.

Οι πρώτες πληρωμές μετά τη λήξη της αναστολής

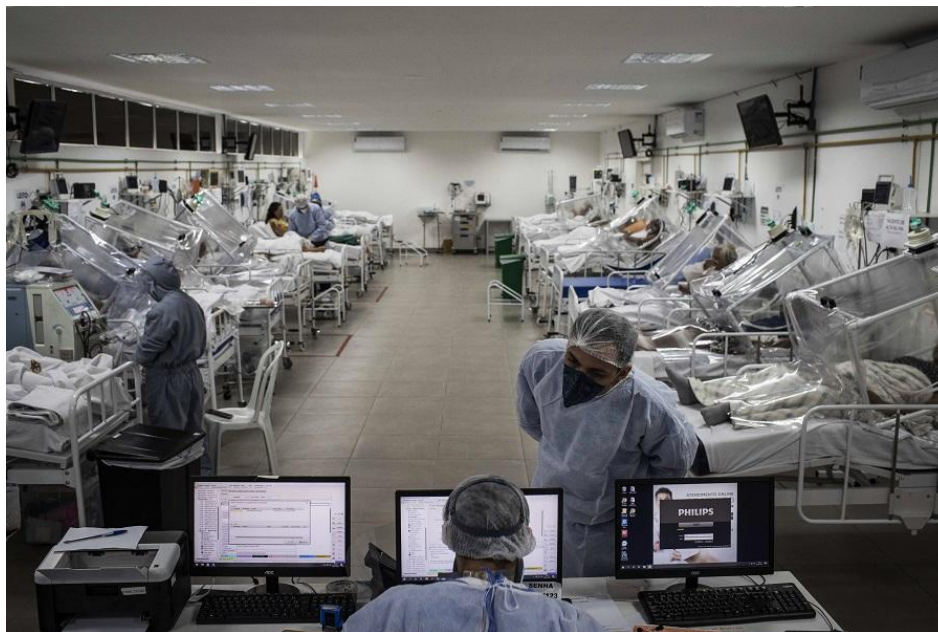
Ευχάριστη έκπληξη δημιούργησαν στην αγορά τα στοιχεία που δημοσιοποίησε την περασμένη εβδομάδα η Τράπεζα Πειραιώς για τα δάνεια που ξαναμπήκαν σε κανονικό καθεστώς πληρωμών μετά την περίοδο αναστολής που είχε παρασχεθεί στους οφειλότες. Πρόκειται συνολικά για υπόλοιπα φυσικών προσώπων ύψους 1 δισ. ευρώ, τα μισά από όσα είχαν εξασφαλίσει τη σχετική διευκόλυνση από τον περασμένο Μάρτιο, για τα οποία οι δανειολήπτες δεν ζήτησαν τη χρονική επιμήκυνσή της, παρότι το δικαιούνταν.

Μετά τη λήξη του διευκολυντικού μέτρου στο τέλος Ιουνίου, το 80% των ανοιγμάτων αυτών εξυπηρετήθηκε κανονικά τον Ιούλιο. Επιπλέον, έχει ανακοπεί ο ρυθμός υποβολής νέων αιτημάτων.

Ενθαρρυντικό είναι επίσης το γεγονός ότι από τα 6,8 δισ. ευρώ δανείων λιανικής και τα 13,40 δισ. ευρώ επιχειρηματικών δανείων στην Τράπεζα Πειραιώς που μπορούσαν να ανασταλούν, μόνο 2,20 δισ. και 2,80 δισ. ευρώ αντίστοιχα μπήκαν σε αυτό το καθεστώς.

Η διοίκηση του συστημικού ομίλου εκτιμά ότι στο πρόγραμμα επιδότησης δόσεων ενυπόθηκων δανείων «ΓΕΦΥΡΑ» θα ενταχθεί τουλάχιστον το 75% των πελατών που ζήτησαν αναστολή των δόσεων. Παράλληλα, ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων συμμετέχει ήδη στα προγράμματα επιδότησης τόκων, που προϋποθέτουν τη διατήρηση του χρέους ενήμερου.

Ανάλογη είναι η εικόνα και στην Εθνική Τράπεζα. Από τα 21 δισ. ευρώ δανείων που μπορούσαν να ανασταλούν, μόλις το 15%, περί τα 3,50 δισ. ευρώ, εντάχθηκαν μέχρι σήμερα στο συγκεκριμένο μέτρο.

Ν. Χρηστάκης στον «Economist»: Τουλάχιστον το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού θα αρρωστήσει από τον κορωνοϊό

Τουλάχιστον το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού των 7,6 δισεκατομμυρίων ανθρώπων θα αρρωστήσουν από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2 και εκατομμύρια ασθενείς θα πεθάνουν, εκτιμά ο γνωστός Ελληνοαμερικανός καθηγητής του Πανεπιστημίου Yale Νίκολας Χρηστάκης, σε άρθρο του στον «Economist» σχετικά με τις ιδιαιτερότητες και τους κινδύνους της Covid-19.

Όπως αναφέρει, «έχουμε μπροστά μας έναν μακρύ και θλιβερό δρόμο. Γι' αυτό, καλά θα κάνουμε να αντιδράσουμε σοφά». Σημειώνει ότι «υπάρχει μία φυσική τάση για εφησυχασμό», ιδίως από τη στιγμή που «ο ίδιος ο ιός είναι τόσο ασυνεπής, όσον αφορά ποιον μολύνει, ποιον αρρωσταίνει και ποιον σκοτώνει».

Ο καθηγητής τονίζει ότι «η εστίαση της προσοχής μόνο στα περιστατικά υπερμετάδοσης είναι απίθανο να αποδειχθεί αποτελεσματική για να σταματήσει η επιδημία. Χρειάζεται ένα ευρύτερο "δίχτυ", με περισσότερα τεστ και εντατική ιγνιλάτηση επαφών». Ζητά, επίσης, να δοθεί μεγάλη προσοχή στο τεράστιο ποσοστό των ασυμπτωματικών ανθρώπων, οι οποίοι μεταδίδουν τον ιό, κάτι που, όπως λέει, απαιτεί εκτεταμένους διαγνωστικούς ελέγχους και γρήγορη -αν όχι άμεση- εξαγωγή αποτελεσμάτων των τεστ.

Όπως επισημαίνει, «μολονότι μερικοί άνθρωποι αντιθέτονται στη χρήση μάσκας, ίσως τελικά συνειδητοποιήσουν ότι αυτό είναι προτιμότερο από το να κλείσει η οικονομία ή να μετριούνται πτώματα». Μέχρι να βρεθεί και να καταστεί ευρέως διαθέσιμο ένα αποτελεσματικό εμβόλιο, δεν υπάρχει άλλη λύση από το «να ελαχιστοποιηθούν οι κοινωνικές επαφές, να κρατηθούν οι φυσικές αποστάσεις, να γίνουν πολλά τεστ και, ναι, να φοράμε μάσκες», υποστηρίζει.

Ο κ. Χρηστάκης, ειδικός σε θέματα κοινωνιών, δικτύων και επιδημιολογίας, συγγραφέας ήδη γνωστών βιβλίων μεταφρασμένων και στα ελληνικά («Συνδεδεμένοι» και «Προσέδιο: Οι εξελικτικές ρίζες της καλής κοινωνίας»), έχει έτοιμο το νέο βιβλίο του «Το τόξο του Απόλλωνα: Η βαθιά και διαρκής επίπτωση του κορωνοϊού στον τρόπο ζωής μας», το οποίο θα κυκλοφορήσει στο εξωτερικό τον Οκτώβριο.

Όπως εξηγεί στον Economist, «τα διακριτά χαρακτηριστικά του ιού πίσω από την πανδημία Covid-19 σημαίνουν ότι αναπόδραστα θα μολύνει ένα μεγάλο ποσοστό του κόσμου, προτού η πανδημία ολοκληρώσει την πορεία της». Δεν πρόκειται μόνο για το κατά πόσο οι υγειονομικές αρχές και οι κυβερνήσεις αντιδρούν σωστά (πράγμα που παίζει ρόλο), αλλά επίσης για την επιδημιολογία του ίδιου του νέου ιού, ο οποίος είναι πολύ πιο μεταδοτικός σε σχέση με τον προηγούμενο SARS-CoV-1.

Ο καθηγητής υπογραμμίζει ότι στην περίπτωση του SARS το 2003 μολύνθηκαν μόνο 8.422 άνθρωποι παγκοσμίως και πέθαναν 916, πριν ο ιός τεθεί υπό έλεγχο μέσα σε οκτώ μήνες. Η θνητότητα του SARS-CoV-1 ήταν περίπου 11% (δηλαδή πέθαινε ο ένας στους δέκα άρρωστους), πολύ μεγαλύτερη από ό,τι τώρα του SARS-CoV-2 που εκτιμάται στο 0,5% έως 1,2%. Δηλαδή, ο προηγούμενος συγγενικός κορωνοϊός ήταν δέκα φορές πιο θανατηφόρος από τον τωρινό. Όμως, ακριβώς αυτή η φονικότητα βοήθησε παραδόξως στον έλεγχο της εξάπλωσης του SARS και επίσης εξηγεί εν μέρει γιατί ο τρομερός ιός Έμπολα, που σκοτώνει έως το 80-90% των αρρώστων, δεν έχει ξεφύγει από την Αφρική (τουλάχιστον μέχρι στιγμής...).

Μολονότι η Covid-19 δεν σκοτώνει αναλογικά τόσους ασθενείς, τελικά είναι πιο επικίνδυνη επειδή εξαπλώνεται πολύ εύκολα, σε ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού, άρα συνολικά σκοτώνει πολύ περισσότερους ανθρώπους, όπως αναφέρει ο κ. ο Χρηστάκης. Επειδή ίσως ακόμη και οι μισοί που κολλάνε τον νέο ιό είναι ασυμπτωματικοί, ενώ πολλοί άλλοι έχουν ήπια συμπτώματα τύπου κρυολογήματος ή γρίπης, τόσο οι πολίτες όσο και οι πολιτικοί μπορεί να πάρουν την κατάσταση λιγότερο στα σοβαρά, πράγμα που διευκολύνει την εξάπλωση της πανδημίας.

Τα πράγματα γίνονται χειρότερα, όπως σημειώνει, επειδή ακόμη και στους συμπτωματικούς ο ιός μεταδίδεται προτού καν τα συμπτώματα εμφανιστούν. Η περίοδος επώασης (ανάμεσα στην αρχική λοίμωξη και στην εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων) διαρκεί από δύο έως 14 ημέρες και κατά μέσο όρο επτά ημέρες. Από την άλλη, υπάρχει η λεγόμενη «λανθάνουσα περίοδος» του κορωνοϊού, ανάμεσα στη στιγμή της έναρξης της λοίμωξης και έως τότε που μπορεί κανείς να κολλήσει άλλους. Η περίοδος επώασης είναι μεγαλύτερη από τη λανθάνουσα στην περίπτωση του νέου ιού, κάτι που διευκολύνει επίσης τη μετάδοσή του. Ο τυπικός ασθενής με Covid-19 χρειάζεται περίπου επτά ημέρες για να εκδηλώσει συμπτώματα, αλλά μπορεί ήδη να μεταδίδει τη νόσο για δύο έως τέσσερις ημέρες πριν τα πρώτα συμπτώματα. Μάλιστα, μία έως δύο ημέρες πριν την εμφάνιση των συμπτωμάτων είναι η πιο μολυσματική φάση για έναν φορέα του ιού.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Moody's: Λίγο πριν την χρεοκοπία η Τουρκία, κοντά στο μηδέν τα συναλλαγματικά αποθέματα

Τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας έχουν σχεδόν μηδενιστεί, το έλλειμμα μεγαλώνει και το εξωτερικό χρέος διογκώνεται αναφέρει ο οίκος

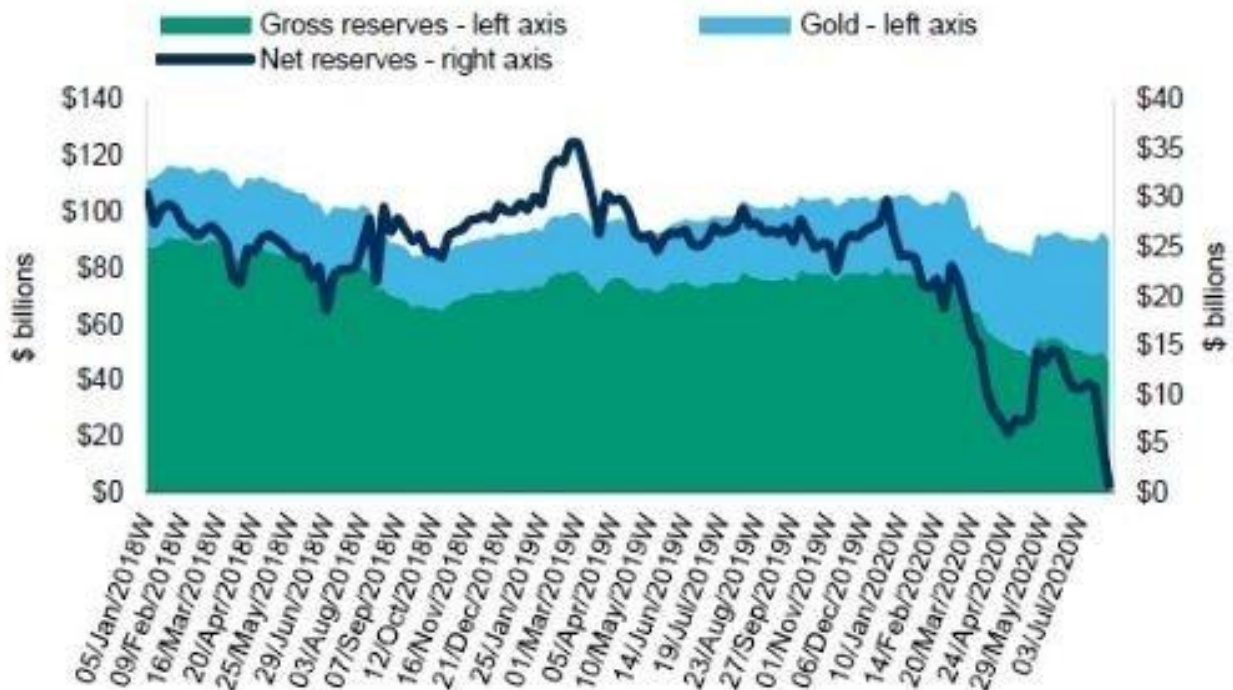
Η χώρα εξάντλησε τα συναλλαγματικά της αποθέματα αλλά απέτυχε να στηρίξει την ισοτιμία της λίρας και οδηγείται σε μια κρίση άνευ προηγουμένου αναφέρει στην έκθεσή του για την Τουρκία ο οίκος αξιολόγησης.

Η Moody's πιστοποιεί πως η χώρα εξάντλησε τα συναλλαγματικά της αποθέματα αλλά απέτυχε να στηρίξει την ισοτιμία της λίρας κάτι που φαίνεται στο σχετικό γράφημα της έκθεσης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Moody's τα καθαρά συναλλαγματικά αποθέματα της Τουρκίας βρίσκονται πλέον πολύ κοντά στο μηδέν. «Τα αποθέματα της κεντρικής τράπεζας έχουν εξαντληθεί σε μια αποτυχημένη απόπειρα υποστήριξης του νομίσματος».

Central bank reserves have been depleted in an unsuccessful attempt to support the currency

Gross and net foreign-currency reserves (excluding gold)

Sources: Central Bank of Turkey and Moody's Investors Service

Συνέχεια...

Η θέση της Τουρκίας σε συναλλαγματικά διαθέσιμα δεν ήταν ποτέ ισχυρή, αλλά τώρα είναι ιδιαίτερα αδύναμη. Τα ακαθάριστα αποθεματικά (εξαιρουμένου του χρυσού) ήταν 46,7 δισ. δολ. στις 2 Αυγούστου 2020. Εξαιρουμένων των υποχρεωτικών αποθεματικών συναλλάγματος που τηρούν οι εμπορικές τράπεζες στην κεντρική τράπεζα, τα καθαρά αποθεματικά είναι περίπου 13 δισ. δολ.

Δεδομένου ότι οι θέσεις βραχυπρόθεσμης ανταλλαγής συναλλάγματος μεταξύ κεντρικής τράπεζας και εμπορικών τραπεζών (swaps) ανήλθαν σε 54 δισ. δολ. στα τέλη Ιουνίου, η θέση της κεντρικής τράπεζας όσον αφορά τα αποθεματικά είναι πολύ αδύναμη (σ.σ.: επειδή η κεντρική τράπεζα δεν διαθέτει αρκετό συνάλλαγμα το δανείζεται από τις εμπορικές τράπεζες).

Οι κρατικές τράπεζες προσπάθησαν να υποστηρίξουν την αξία της λίρας, αλλά με τον τρόπο αυτό έχουν συσσωρεύσει μια ασυνήθιστα μεγάλη θέση short σε συνάλλαγμα αρκετά γρήγορα. Στα τέλη Ιανουαρίου, τα στοιχεία από την τραπεζική ρυθμιστική αρχή δείχνουν ότι αυτές οι αρνητικές θέσεις ανήλθαν σε 2 δισ. δολ., αλλά τώρα έχουν αυξηθεί σε 10 δισ. δολ. και, από αυτά, τα 2 δισ. δολ. αφορούν θέσεις short που δημιουργήθηκαν μόνο τον Ιούλιο.

Η Moody's τονίζει ότι η τουρκική οικονομία βρίσκεται σε ιδιαίτερα δυσχερή θέση, λόγω και της πανδημίας, και προβλέπει συρρίκνωση του ΑΕΠ φέτος κατά 5%, καθώς ο τουρισμός έχει πληγεί σοβαρά από την πανδημία, με τους επισκέπτες να έχουν μειωθεί το πρώτο εξάμηνο σε 4,5 εκατ. από 18 εκατ. πέρυσι. Ο αυξημένος πληθωρισμός, η επιβράδυνση των χορηγήσεων ως αποτέλεσμα ρυθμιστικών δράσεων και η αυξανόμενη ανεργία θα συνεχίσουν να περιορίζουν την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις, υπογραμμίζει η Moody's.

Προειδοποιεί, μάλιστα, ότι μια περαιτέρω, σημαντική αποδυνάμωση του νομίσματος θα μπορούσε να έχει σημαντικές πιθανές συνέπειες για την Τουρκία.

Αν και το συνολικό επίπεδο του δημόσιου χρέους της Τουρκίας είναι αρκετά χαμηλό, στο 40% του ΑΕΠ (πρόβλεψη για το 2020), περίπου το ήμισυ αυτού του χρέους είναι σε ξένο νόμισμα και έτσι το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους είναι αρκετά ευαίσθητο στις συναλλαγματικές κρίσεις.

Οι επιλογές της Τουρκίας όσον αφορά τις νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές για την αντιστροφή των τρεχουσών τάσεων είναι πιθανό να αποδειχθούν αναποτελεσματικές και τελικά επιζήμιες για την ανάπτυξη και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, προειδοποιεί η Moody's, τονίζοντας ότι υπάρχει σημαντική αβεβαιότητα σχετικά με την προθυμία της κυβέρνησης και της κεντρικής τράπεζας να αλλάξουν πορεία και να εφαρμόσουν πολιτικές που θα αντιμετωπίσουν την κατάσταση.
